

Šestdesiat ciest, ktorými Organizácia Spojených Národov uskutocňuje zmenu

Organizácia Spojených národov bola založená po skončení devastujúcej vojny, aby pomohla stabilizovať medzinárodné vzťahy a dať mieru bezpečnejší základ. Medzi hrozbou jadrovej vojny a zdanlivým koncom regionálnych konfliktov, sa udržiavanie mieru stalo prvoradou záležitosťou OSN a aktivity udržiavateľov mieru v „modrých helmách“ sa stali jednými z najzjavnejších.

Ale OSN je viac ako udržiavateľkou mieru a fórom pre riešenie konfliktov. Často bez toho, aby priťahovala pozornosť, OSN a pod ňu patriace agentúry sa angažujú v širokej oblasti prác a snažia sa zlepšiť životy ľudí po celom svete.

Záchrana detí a ich vývoj. Ochrana životného prostredia. Ludské práva. Zdravie a zdravotný výskum. Zmiernenie chudoby a ekonomický rozvoj. Poľnohospodársky rozvoj a rybolov. Výchova. Výchova žien. Pohotovosť a pomoc pri odstraňovaní katastrof. Vzdušná a vodná doprava. Mierové využívanie jadrovej energie. Práca a práva pracujúcich. To je len skrátený zoznam oblastí, v ktorých sa OSN a jej zložky a orgány angažujú od založenia organizácie v roku 1945.

1. Podpora rozvoja - OSN venuje svoju pozornosť a zdroje na zvýšenie životnej úrovne a stimuláciu ľudských zručností a potenciálov po celom svete. Systém ročných výdavkov OSN pre rozvoj, mimo medzinárodných finančných inštitúcií, tvorí asi 10 biliónov USD. Napríklad, Rozvojový program OSN, vrátane personálu v 166 krajinách, vedie aktivity OSN zamerané na odstránenie extrémnej chudoby a na zavádzaní vhodných režimov v rozvojovom svete. UNICEF pracuje v 157 krajinách a poskytuje viac ako 1.2 bilióna USD za rok na ochranu detí, posilnenie ich imunity, boj proti HIV/AIDS a výchovu dievčat. UNCTAD pomáha krajinám realizovať väčšinu z ich obchodných príležitostí na rozvojové účely. Navyše, Svetová banka poskytuje rozvojovým krajinám pôžičky a granty v hodnote okolo 18-20 biliónov USD ročne a podporila už viac ako 9500 rozvojových projektov od roku 1947. Prakticky všetky prostriedky na rozvojovú pomoc pochádzajú z príspevkov členských krajín.
2. Podpora demokracie - OSN pomohla podporiť a posilniť demokratické inštitúcie a zvyky po celom svete. Umožnila ľuďom v mnohých krajinách zúčastniť sa slobodných a spravodlivých volieb, vrátane Kambodže, Namíbie, El Salvadoru, Eritrey, Mozambiku, Nikarague, Južnej Afrike, Kosova, a vo Východnom Timore. Poskytla vo voľbách radu a pomoc, vrátane monitoringu výsledkov vo viac ako 90 krajinách, často v rozhodujúcich okamihoch ich histórie ako napríklad v Afganistane, Iraku či Burundi.
3. Presadzovanie ľudských práv - Od prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv Valným zhromaždením v roku 1948, OSN pomohla schváliť desiatky podobných zmlúv týkajúcich sa politických, občianskych, ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv. Prešetrovaním individuálnych žalôb, orgány OSN pre ľudské práva zamerali svetovú pozornosť na prípady mučenia, zmiznutí a bezdôvodného väznenia a vyvinuli medzinárodný tlak na vlády, aby zlepšili svoj prístup k ľudským právam.
4. Udržiavanie mieru a bezpečnosti - Vysielaním celkovo 60 pozorovateľských a mierudržiavajúcich misí do konfliktných oblastí sveta, tak ako v roku 2005, OSN bola schopná znovunastoliť dostatočne pokojnú situáciu na umožnenie opätovného začatia negociálneho procesu a tým urýchliť napredovanie riešenia problému a zároveň zachrániť milióny ľudí od toho, aby sa stali obeťami vojny. V súčasnosti existuje 17 mierových operácií po celom svete.

5. Tvorba mieru - Od roku 1945 sa OSN zúčastnila pri viac ako 170 mierových rokovaní, ktoré ukončili niektoré regionálne konflikty. K príkladom patrí koniec Iránsko-Irackej vojny, ulahčenie odsunu sovietskych vojsk z Afganistanu či ukončenie občianskych vojen v El Salvadore a Guatemale. OSN použila tichú diplomaciu, aby odvrátila bezprostredne hroziaci konflikt.
6. Ochrana životného prostredia - OSN sa snaží riešiť aj globálne ekologické problémy. Ako medzinárodné fórum pre budovanie konsenzu a uzatváranie dohôd, OSN bojuje s celosvetovými problémami ako zmena klímy, zväčšovanie ozónovej diery, toxický odpad, ubúdanie lesov výhyn druhov rastlín a živočíchov, znečistenie vody a vzduchu. Pokiaľ sa tieto problémy nevyriešia, trhy a ekonomiky nebudú dlhodobo udržateľné, pretože ekologické straty súvisia s vycerpávaním prírodného „kapitálu“, na ktorom stojí ekonomický rast a ľudské prežitie.
7. Prevencia proti rozširovaniu jadrových zbraní - OSN prostredníctvom Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (IAEA) pomáha zaistiť, že krajiny používajúce jadrové programy a technológie, tajne nevyrábajú jadrové zbrane. Stovky jadrových zariadení sú pod kontrolou IAEA vo viac než 70 krajinách, K dnešnému dnu existuje 237 platných ochranných zmlúv so 152 štátmi.
8. Podpora sebaurčenia a nezávislosti - V roku 1945 keď bola OSN založená, 750 miliónov ľudí, takmer tretina svetovej populácie žila v kolóniách závislých od koloniálnych mocností. OSN zohrala rolu pri dosahovaní nezávislosti vo viac ako 80 krajinách sveta, ktoré sú dnes suverénnymi národmi.
9. Súdne stíhanie vojnových zločincov – Tribunál OSN zriadený pre bývalú Juhosláviu a Rwandu usvedčil vojnových zločincov a dala ich za mreže, vytvorila dôležité precedenty právo o genocíde a ľudských právach a poskytli právne opatrenia, ktoré boli prijaté veľmi seriózne dotknutými ľuďmi.
10. Skončenie apartheidu v Južnej Afrike – Rôznymi opatreniami od embarga na výzbroj po dohody zameranej proti segregovaným športovým podujatiam, OSN bola hlavným faktorom, ktorý spôsobil pád apartheidného systému. Volby v roku 1994 kde sa mohli Juhoafricania poprvýkrát zúčastniť všetci za rovnakých podmienok viedli k zriadeniu multirasovej vlády.
11. Posilňovanie medzinárodného práva - Okolo 500 multilaterálnych dohôd týkajúcich sa ľudských práv, terorizmu, medzinárodného zločinu, utečencov, odzbrojenia, tovarov a oceánov bolo schválených vďaka úsiliu OSN.
12. Poskytovanie humanitárnej pomoci obetiam konfliktov - Viac ako 50 miliónov utečencov unikajúcich pred vojnou, hladom alebo prenasledovaním dostalo pomoc od Vysokého komisára OSN pre utečencov od roku 1951, vďaka pretrvávajúcemu úsiliu, ktoré často zahŕňa aj iné agentúry. Organizácia hľadá dlhodobé alebo trvajúce riešenia pomoci utečencom prostredníctvom návratu do vlasti ak sú na to vhodné podmienky, alebo snahou pomôcť im integrovať sa v krajine azylu alebo presťahovaním do inej krajiny. Dnes je viac než 19 miliónov utečencov, žiadateľov o azyl a vnútorných vysídlených, najmä žien a detí, ktoré dostávajú pomoc od OSN vo forme jedla, prístrešku, lekárskej pomoci, vzdelávania a pomoci pri návrate do vlasti.
13. Zmiernovanie vidieckej chudoby v rozvojových krajinách - Medzinárodný fond pre poľnohospodársky rozvoj (IFAD) rozvinul systém na poskytovanie príspevkov často vo veľmi malých množstvách, ktoré umožňujú chudobným vidieckym ľuďom prekonať biedu. Od začiatku operácií v roku 1978, IFAD investoval viac ako 8,5 miliarda USD do 676 projektov a programov na úžitok viac než 250 miliónom ľuďom. Všetky fondy IFAD sú financované z dobrovoľných príspevkov štátov.
14. Pomoc palestínskym utečencom - Ako sa medzinárodné spoločenstvo snaží o trvalý mier medzi Izraelcami a Palestínčanmi, Agentúra OSN pre pomoc a prácu palestínskych utečencov na Blízkom Východe (UNRWA), agentúra pre pomoc a ľudský rozvoj asistovala štyrom generáciám palestínskych utečencov pri výchove, zdravotnej starostlivosti, sociálnych službách, mikrofinancovaní a pomoci v prípade núdze. Dnes asi 4 milióny utečencov na Strednom Východe sú registrované UNRWA.
15. Zameranie na rozvoj Afriky - Afrika je naďalej jednou z priorit OSN. V roku 1986, OSN zvolala špeciálne zhromaždenie na získanie medzinárodnej podpory pre zotavenie a rozvoj africkej

ekonomiky. V roku 2001, hlavy afrických štátov prijali nový plán kontinentu pod menom Nové partnerstvo pre rozvoj Afriky, ktorý bol schválený Valným zhromaždením OSN v roku 2002 ako hlavný rámec smerovania medzinárodnej podpory pre Afriku. Kontinent teraz dostáva 33% z výdavkového systému OSN pre rozvoj, najviac spomedzi všetkých regiónov. Všetky agentúry OSN majú zvláštne programy v prospech Afriky.

16. Presadzovanie duševného blaha žien - OSN pomohla podporiť rovnosť a duševné blaho žien. Rozvojový fond OSN pre ženy (UNIFEM) a Medzinárodný inštitút pre výskum a inštruktáž pre pozdvihnutie žien (INSTRAW) pomohol zlepšiť kvalitu života žien a presadiť ich práva v 100 krajinách sveta. INSTRAW zabezpečuje výskumné a inštruktážne aktivity a UNIFEM podporuje projekty s cieľom znižovania násillia voči ženám, zamedzuje šíreniu HIV/AIDS a poskytuje ženám ekonomickú slobodu - napríklad, zvýšením množstva pracovných príležitostí a zabezpečením ich práv na vlastníctvo pôdy a dedenie. Všetky agentúry OSN musia brať ohľad na potreby žien.

17. Presadzovanie práv žien - Dlhodobým cieľom OSN bolo zlepšenie života žien a posilnenie kontroly nad ich vlastnými životmi. OSN zorganizovala v histórii prvú ženskú konferenciu v Mexico City v roku 1975, ktorá spoločne s inými konferenciami počas OSN sponzorovaného Medzinárodného desatročia žien prijalo agendu na pozdvihnutie práv žien. Dohovor OSN z roku 1979 o eliminácii všetkých foriem diskriminácie žien, ktorý ratifikovalo 180 krajín, pomohol presadiť práva žien po celom svete.

18. Sprístupnenie pitnej vody - Počas prvej dekády OSN pre vodu (1981-1990), vďaka OSN viac ako miliarda ľudí získala prístup k pitnej vode po prvýkrát vo svojom živote. Navyše, 1,1 miliardy ľudí získalo prístup k pitnej vode v období od 1990 do 2002. V roku 2003, počas Medzinárodného roku čistej vody, sa zvýšilo vedomie o dôležitosti ochrany vzácnych prameňov. Druhá medzinárodná dekáda OSN pre vodu (2005-2015) má za cieľ znížiť množstvo ľudí bez prístupu k pitnej vode o polovicu.

19. Odstránenie detskej obrny - Detská obrna bola odstránená z týchto šiestich krajín - Afganistan, Egypt, Niger, Nigeria a Pakistan- ako výsledok Globálnej iniciatívy za odstránenie detskej obrny, najväčšieho medzinárodného verejného zdravotníckeho úsillia v dejinách. Vďaka tejto iniciatíve, na čele so Svetovou zdravotníckou organizáciou, UNICEF, Rotacným svetovým a americkými centrami pre kontrolu a prevenciu chorôb, takmer 5 miliónov detí, ktoré by inak boli paralyzované detskou obrnou, chodí. Choroba, ktorá mrzacia deti v 125 krajinách po celom svete, je na pokraji úplnej eliminácie.

20. Reakcia na hrozbu HIV/AIDS - Spoločné programy OSN proti HIV/AIDS koordinujú globálne úsillie proti epidémii, ktorá zasiahla takmer 40 miliónov ľudí. Cieľom práce vo viac ako 130 krajinách sveta je poskytnúť univerzálny prístup k prevencii HIV a k liečbe, ako aj redukovať náchylnosť jedincov a komunít a zmierniť dopady epidémie. UNAIDS spája expertov zo svojich desiatich spolusponzorských organizácií.

21. Eliminácia kiahní - Trinásť rokov trvajúce úsillie Svetovej zdravotníckej organizácie vyústilo do úplného odstránenia kiahní z planéty v roku 1980. To ušetrilo približne 1 miliardu USD ročne na očkovanie a monitoring, čo je trikrát cena odstránenia samotnej choroby.

22. Boj proti parazitickým chorobám - Program Svetovej zdravotníckej organizácie v jedenástich západoafrických krajinách prakticky úplne vyhubila šedý zákal (onchocerciasis), zabránila oslepnutiu jedenástich miliónov detí a otvorila do 25 miliónov hektárov úrodnej pôdy na obrábanie. Úsillie agentúr OSN v severnej Afrike v roku 1991 viedlo k eliminácii hrozného cerva, ktorý parazituje na ľudskom a zvieracom mäse. Iné programy zachránili mnohých pred guinejskými cervami a inými tropickými chorobami.

23. Zabránenie šíreniu epidémií - Svetová Zdravotnícka Organizácia pomohla zastaviť šírenie Akútneho respiračného syndrómu SARS ešte pred tým ako mohla zabiť desiatky tisíc ľudí. Následne na Upozornenia a núdzového cestovného poradcu vydaného v marci 2003, takmer všetky krajiny s importovanými prípadmi boli schopné zabrániť ďalšiemu šíreniu, alebo udržať číslo nakazených na minime. WHO vyšetřovala od 200 - 250 prípadov každý rok. V priemere, od 5 - 15 z týchto výročných prípadov vyžadujú zásadnú medzinárodnú odpoveď.

24. Snaha o celosvetovú imunizáciu - Ockovanie zachránilo asi 20 miliónov životov za posledných dvadsať rokov. Ako výsledok úsilia UNICEF a Svetovej zdravotníckej organizácie, stupeň očkovanosti proti 6 hlavným chorobám, ktorým je možné predchádzať očkovaním - detská obrna, tetanus, osýpky, čierny kašeľ, záškrt a tuberkulóza - sa zvýšil z 5% v 70. tých rokoch na 76% dnes. Počet úmrtí na osýpky sa znížil o asi 50% od roku 1999 do 2005. Ockovanie proti tetanu zachránilo státisíce matiek a novorodencov a 104 rozvojových krajín eliminovalo túto chorobu úplne.

25. Znižovanie detskej úmrtnosti – Na začiatku šesťdesiatych rokov, takmer každé piate dieťa zomrelo skôr ako dovŕšilo päť rokov. Prostredníctvom ústnej rehydratačnej terapie, vody, sanitácie a iných zdravotných a výživných opatrení vykonaných agentúrami OSN, sa do roku 2002 znížila detská úmrtnosť na každé dvanásť dieťa. Cieľom je teraz zredukovať toto číslo o dve tretiny do roku 2015.

26. Vytváranie vhodných podmienok pre podnikanie - OSN podporuje podnikanie. Poskytla „ľahkú infraštruktúru“ pre globálnu ekonomiku vyjednaním univerzálne akceptovateľných technických štandardov v takých rôznorodých oblastiach ako je štatistika, obchodné právo, colné zabezpečenie, duševné vlastníctvo, letecký priemysel, námorná doprava, telekomunikácie. Uľahčila realizáciu ekonomických aktivít a dosiahla zníženie poplatkov za transakcie. Položila základ pre investovanie v rozvojových ekonomikách zabezpečením politickej stability či etablovaním vhodného zriadenia, bojom proti korupcii a zasadzovaním sa za výraznú ekonomickú taktiku a tvorbu vhodnej podnikateľskej legislatívy.

27. Podpora priemyslu v rozvojových krajinách - OSN, prostredníctvom úsilia Organizácie priemyselného rozvoja (UNIDO), slúžila ako sprostredkovateľ v priemyselnej súťaži medzi Severom a Juhom a v rámci Juhu, v oblastiach podnikania, investovania, prenosných technológií, efektívneho a udržateľného priemyselného rozvoja. Pomohla mnohým krajinám ľahko zvládnuť proces globalizácie a systematicky redukovat chudobu.

28. Pomoc obetiam katastrof - Keď sa odohrá prírodná katastrofa a nastane výnimocný stav, OSN koordinuje a mobilizuje pomoc obetiam. Spoluprácou s Červeným krížom/Červeným polmesiacom a s hlavnými humanitárnymi organizáciami a sponzormi, operačné agentúry OSN poskytujú tak potrebnú humanitárnu pomoc. Zbierky OSN zvyšujú výdavky na naliehavú pomoc o viac než 2 bilióny USD za rok.

29. Zmiernenie následkov prírodných katastrof - Svetová meteorologická organizácia (WMO) pomohla miliónom ľudí odstrániť dôsledky prírodných či clovekom spôsobených katastrof. Jeho systém skorého varovania, ktorý zahŕňa tisíce pozemských monitorov a tiež satelitov, umožnil predvídať s veľkou presnosťou s počasím súvisiace pohromy, poskytol informácie o rozšírení olejových škvrn, úniku chemických látok a jadrovom ohrození a dokázal predvídať dlhotrvajúce suchá. Taktiež napomohol efektívnej distribúcii potravinovej pomoci do suchom sužovaných regiónov.

30. Poskytovanie pomoci pri tsunami - Do 24 hodín po tsunami, ktoré zasiahlo Indický oceán 26. decembra 2004, tímy OSN pre odhad škôd pri katastrofách a koordinacné tímy boli vyslané do najviac postihnutých oblastí. OSN ihneď vyslala pomoc tým, ktorí prežili, rozdelením jedla viac ako 1,7 milióna jedincov, poskytnutím prístrešia viac ako 1,1 miliónu domácich bezdomovcom, sprístupnením pitnej vody takmer miliónu a očkovania proti osýpkam viac než 1,2 milióna detí a to všetko v prvých šiestich mesiacoch pomocných operácií. Rýchle a efektívne dodanie humanitárnej pomoci znamenalo záchranu mnohých životov po dni katastrofy a zabránilo vypuknutiu epidémie.

31. Ochrana ozónovej vrstvy - Program OSN pre životné prostredie (UNEP) a Svetová meteorologická organizácia (WMO) boli nápomocnými pri zisťovaní škôd spôsobených na ozónovej vrstve Zeme. Ako výsledok zmluvy známej pod menom Montrealský protokol, sa vlády sveta zhodli na postupnom vyradovaní chemikálií, ktoré spôsobujú úbytok ozónovej vrstvy a na ich nahradení bezpečnejšími alternatívami. Toto úsilie zamedzí miliónom ľudí zvýšené nebezpečenstvo nákazy rakovinou kože spôsobenej opakovaným vystavením sa ultrafialovému žiareniu.

32. Upríamenie pozornosti na klimatické zmeny – Globálne Ekologické zariadenie GEF navrhuje ako pomáhať pri zmiernení nebezpečenstva klimatických zmien v rozvojových krajinách. Tento fond bol založený v roku 1991 a je jediným a zároveň najväčším zdrojom financovania životného prostredia. Podporuje projekty na zachovanie biodiverzity (biologickej rôznorodosti), na ochranu

ozónovej vrstvy, na vycistenie medzinárodných vôd, na boj proti degradácii pôdy a na postupné zamedzenie používania toxických organických imisií. Od roku 1991 GEF poskytol formou grantov 5,7 miliónov amerických dolárov vrátane 6000 malých grantov poskytnutých mimovládny organizáciám a obecným spoločnostiam. Taktiež sprostredkoval 18,8 miliárd amerických dolárov od svojich partnerov pri (v) spolufinancovaní. Sprostredkovateľskými agentúrami GEF sú Program životného prostredia OSN a Program OSN pre rozvoj a Svetová banka.

33. Cistenie mínových polí - OSN koordinuje svetové úsilie na odminovanie plôch v 30 krajinách sveta- vrátane Afganistanu, Angoly, Bosny a Hercegoviny, Iraku, Mozambiku a Sudánu - ktoré stále zabíjajú a mrzacia tisíce nevinných ľudí každý rok. OSN sa taktiež snaží chrániť ľudí pred nebezpečenstvom, pomáha obetiam stat sa samostatnými a krajinám pri nicení zásob nášlapných mín.

34. Poskytovanie jedla chudobným - Svetový potravinový program, najväčšia svetová humanitárna agentúra, zastrešuje v priemere potraviny pre 90 miliónov hladných ľudí v 80 krajinách každý rok, vrátane väčšiny utecencov sveta a vnútorných vysídlencov krajín. Agentúra sa zameriava na výživu, poskytnutie cereálií, fazule, oleja, soli a potravinové mixy obohatené o vitamíny a minerály. Potravinová pomoc Svetového potravinového programu je špeciálne navrhnutá, aby zabezpečila potreby žien a detí, tých, ktorí sú najcastejšie zasiahnutí hladom. Školské stravovacie programy poskytujú obedy zadarmo viac ako 17 miliónom školákov - kde každé jedlo stojí len 19 amerických centov. Logistická kapacita agentúry zahrna technologické spektrum, od nakladania potravy na oslov a jakov, cez leteckú vzdušnú prepravu až po sieťový satelitný monitoring dodávok. Za posledných 40 rokov WFP poskytol 78,3 milióna metrických ton potravinovej pomoci takmer 1,4 biliónu ľudí vo väčšine najchudobnejších krajín sveta v hodnote 33,5 bilióna USD.

35. Boj proti hladu – Organizácia pre potraviny a poľnohospodárstvo (FAO) vynakladá dlhodobé úsilie, aby celosvetovo porazila hlad. V rozvinutých aj v rozvojových krajinách, pôsobí ako neutrálne fórum, kde sa stretávajú všetky národy ako rovnocenné, aby uzavreli dohody a prerokovali postup. FAO tiež pomáha rozvojovým krajinám v modernizácii poľnohospodárstva, v zdokonalovaní lesníctva a rybolovu a taktiež zabezpečuje dostatočnú výživu pre všetkých.

36. Zamedzenie nadmerného rybolovu – 16% svetovej zásoby rýb je vycerpaných a ďalších 8% sa značne stencuje. Preto FAO monitoruje morský rybolov a vydáva varovné signály, aby sa predišlo vychytaniu rýb. FAO a jeho členské štáty spoločne vypracovali Zákonník správy pre rybárske oblasti, ktorý bol prijatý v roku 1995.

37. Zákaz toxických chemikálií – Štokholmská konvencia o perzistentných organických látkach znecistujúcich životné prostredie, chce zbaviť svet niektorých najnebezpečnejších chemikálií aké boli kedy vytvorené. V roku 2001 OSN prijala konvenciu, ktorá sa zameriava na 12 nebezpečných pesticídov a priemyselných chemikálií, ktoré môžu usmrtiť cloveka, poškodiť jeho nervový a imunitný systém, spôsobiť rakovinu, poruchy neplodnosti a narušiť detský vývoj. Ostatné konvencie a akčné plány napomáhajú zachovávať biodiverzitu, riešiť klimatické zmeny, ochranovať ohrozené druhy, bojovať proti desertifikácii, vycistiť oblastné moria a zamedziť pohyb nebezpečného odpadu cez hranice.

38. Ochrana zdravia spotrebiteľov - Aby sa zarucila bezpečnosť potravín predávaných na trhu, Organizácia pre potraviny a poľnohospodárstvo a Svetová zdravotnícka organizácia spolu s členskými štátmi ustanovili kritéria pre viac než 200 potravinových komodít. Taktiež stanovili hranice bezpečnosti pre viac než 3000 kontajnerov na potravinárske výrobky a predpisy na spracovanie, prepravu a uskladnenie potravín. Kritéria označovania a popisov majú za úlohu chrániť spotrebiteľa.

39. Boj proti terorizmu – OSN predložila systém boja proti medzinárodnému terorizmu. Pod jej záštitou sa dohodlo na 13 legálnych a globálnych nástrojoch, vrátane dohovorov proti braniu rukojemníkov, leteckým únosom, bombovým teroristickým útokom, proti financovaniu terorizmu a v nedávnom case aj proti jadrovému terorizmu. Koncom júna 2005 tieto dohody ratifikovalo všetkých 63 krajín. Taktiež sa navrhla nová koncepcia rozšírenej (komplexnej) protiteroristickej konvencie. Protiteroristický výbor dohliada ako krajiny plnia svoje záväzky prijaté po teroristických útokoch 09.11. a koordinuje ich spoluprácu v boji proti terorizmu. Úrad OSN pre drogy a zločin spolu s ďalšími úradmi už pomohol posilniť stovku krajín v boji proti terorizmu.

40. Podpora reprodukcie a zdravia žien v tehotenstve – Populacný fond podporuje právo jednotlivcov rozhodnúť sa koľko detí chcú mať a kedy, prostredníctvom dobrovoľných programov pre plánovanie rodicovstva. Tie pomohli ľuďom pri ich voľbe (o ktorej boli informovaný/poučený) a umožnili rodinám, predovšetkým ženám, získať väčšiu kontrolu nad ich životom. Preto ženy v rozvinutých krajinách majú menej detí - od 60. rokov 20. storočia počet detí klesol zo 6 na 3 a môžeme tam taktiež sledovať pomalý prírastok obyvateľstva. Keď UNFPA začala fungovať, plánovaním rodicovstva sa zaoberalo menej než 20% párov, dnes je ich až okolo 61%. UNFPA a jeho partneri sa snažia znížiť úmrtnosť v tehotenstve, a to zabezpečením odborného ošetrovania pri pôrode, prístupu k pohotovostnej pôrodnickej starostlivosti a rozšírením programu pre plánovanie rodicovstva.

41. Vydanie súdnych urovnaní v hlavných medzinárodných sporoch - Poskytovaním posudkov a poradných názorov, Medzinárodný súdny dvor pomohol urovnať medzinárodné spory týkajúce sa teritoriálnych otázok, diplomatických vzťahov, brania rukojemníkov, azylového práva a ekonomických práv medzi inými.

42. Zlepšenie medzinárodných obchodných vzťahov – Konferencia OSN o obchode a rozvoji dopomohla rozvojovým krajinám k uzatvoreniu zmlúv a k získaniu špeciálneho postavenia pre ich export. Uzavreli sa medzinárodné tovarové zmluvy, ktoré majú zaistiť rozvojovým krajinám spravodlivé ceny a inými spôsobmi im napomáhať v oživení ich výroby a v ich začlenení do svetového hospodárstva.

43. Podpora ekonomických reforiem – Svetová banka a Medzinárodný menový fond pomáha mnohým krajinám zlepšiť riadenie ich hospodárstva. Taktiež poskytuje dočasnú finančnú podporu krajinám na zmenšenie problémov s platobnou bilanciou a ponúka školenia pre hospodárskych ministrov.

44. Podpora stability a poriadku vo svetových oceánoch – OSN vynakladá medzinárodné úsilie regulovať využívanie oceánov na základe jedinej konvencie. Konvencia OSN týkajúca sa Národného práva, z roku 1982 bola skoro celosvetovo prijatá. Po prvýkrát zriaďuje právny systém všetkých činností pod a v oceánoch. Táto konvencia stanovila pravidlá zriaďovania námorných zón, vymedzila národnú námornú jurisdikciu, plavbu za hranicami teritoriálnych vôd, práva a povinnosti prímorských a ostatných krajín (štátov) chrániť a ochraňovať morské prostredie, spolupracovať v oblasti morského vedeckého výskumu, zachovávať a dokladovateľne využívať bohatstvo oceánov.

45. Zlepšovanie leteckej a lodnej dopravy – Úpravy bezpečnostných kritérií pre leteckú a lodnú dopravu podliehajú výborom OSN. Medzinárodná Organizácia pre Civilné letectvo (ICAO) prispela k tomu, že letecká doprava sa stala jedným z najbezpečnejších spôsobov prepravy. V roku 1947 bolo prepravených 9 miliónov pasažierov, z toho 590 ich zahynulo pri leteckých nehodách. V roku 2004 ich zahynulo 240, pričom bolo prepravených celkovo 3,3 miliardy pasažierov. Medzinárodná námorná Organizácia (IMO) taktiež prispela k tomu, že sa moria stali bezpečnejšími. Štatistické údaje potvrdzujú, že lodná preprava je bezpečnejšia a zlepšuje svoju povest voči životnému prostrediu. Lodné straty a obeť na životoch klesajú, prípady znečistenia životného prostredia ubúdajú a celkové ropné znečistenie je nízke. V súčasnosti sa IMO pustila do riešenia problému znečistenia vzduchu a znečistenia morí odpadovými vodami, zatiaľ čo množstvo prepravovaného materiálu neustále narastá.

46. Zastavenie nezákonných drog – Úrad OSN pre drogy a zločin pracuje na znížení dodávok a dopytu po nezákonných drogách na základe troch konvencií o kontrole drog, ako aj na riešení spoločenských a zdravotných následkov drogovej závislosti, vrátane šírenia HIV/AIDS v spojitosti s užívaním drog. Vypomáha úradom pre verejný poriadok a prispieva obciam na prevenciu proti drogám a liečebné programy. Taktiež mnohými podnetmi pomohol chudobným farmárom obmedziť závislosť na pestovaní nezákonných plodín.

47. Boj proti medzinárodnému zločinu - Úrad OSN pre drogy a zločin spolupracuje s krajinami a inými organizáciami, aby spoločne celili medzinárodnému organizovanému zločinu. Vďaka právnej a odbornej pomoci a posilňovaniu sústavy trestných súdov bojuje proti korupcii, praniu penazí, obchodu s narkotikami, ľuďmi a pašovaniu migrantov. Taktiež zohral kľúčovú úlohu pri tvorbe a uskutočňovaní dôležitých medzinárodných zmlúv.

48. Podpora slušnej práce – Medzinárodná organizácia práce uviedla do praxe kritériá, základné princípy a pracovné práva, vrátane práva na slobodné zhromažďovanie a práva na kolektívne vyjednávanie. Dalej medzi tieto práva a princípy patrí odstránenie všetkých foriem nútených prác, zrušenie detskej práce a odstránenie diskriminácie na pracovisku. Jej hlavná cinnosť (ILO) spočíva v podpore zamestnanosti, v sociálnej ochrane pre všetkých a v presvedčivom dialógu medzi zamestnaneckými a zamestnávateľskými organizáciami.

49. Zlepšenie gramotnosti a vzdelania v rozvojových krajinách – 74% dospeléj populácie v rozvojových krajinách vie čítať a písať a 78% detskej populácie navštevuje základnú školu. Cieľom OSN do roku 2015 je zaistiť aby všetky tieto deti ukončili školskú dochádzku v základnej škole. Programy zamerané na podporu vzdelania a kariérneho postupu žien pomohli zvýšiť mieru gramotnosti v rozvojových krajinách z 36% v roku 1970 na 70% v roku 2000. Cieľom OSN do roku 2015 je zaistiť, aby všetky dievčatá ukončili základnú a strednú školu.

50. Celosvetový záväzok na podporu detí – UNICEF, ktorého pôsobnosť siaha od Salvádoru po Libanon, od Sudánu po bývalú Juhosláviu, zriadil inštitúciu “dni pohody” a “otvorenie mierového koridoru”. Má zadovážiť očkovacie látky a inú pomoc pre deti, ktoré sa ocitli vo vojnových konfliktoch a ktoré ju zúfalo potrebujú. Konvencia o právach detí bola právne prijatá v 192 krajinách. Na základe výnimocného zasadania sa 190 vlád zaviazalo splniť rad časovo ohrančených cieľov v oblasti zdravia, vzdelania, ochrany proti zneužívaniu, využívaniu a násiliu a taktiež v oblasti boja proti HIV/AIDS.

51. Ochrana historických, kultúrnych a architektonických miest – UNESCO pomohlo 81 krajinám pri ochrane starobylých pamiatok a prijalo medzinárodné konvencie týkajúce sa ochrany kultúrnych hodnôt.

52. Napomáhanie akademickým a kultúrnym výmenám – OSN prostredníctvom UNESCO a Univerzity OSN podporuje akademickú a vedeckú spoluprácu a vytváranie siete inštitúcií. Taktiež podporuje kultúrne prejavy menších a pôvodného obyvateľstva.

53. Ochrana duševného vlastníctva - Svetová Organizácia pre duševné vlastníctvo (WIPO) celosvetovo ochraňuje práva tvorcov a duševných vlastníkov, zabezpečuje, aby vynálezcovia a tvorcovia boli ocenení a odmenovaní za ich vynachádzavosť. Ochrana vlastníckych práv je hnacím motorom ľudskej tvorivosti, ktorá posúva hranice vedy a techniky, obohacuje svet literatúry a umenia. Zaisťovanie stabilného trhu výrobkov duševného vlastníctva taktiež podporuje medzinárodný obchod.

54. Presadzovanie slobody tlače a slobody prejavu – UNESCO napomáha rozvíjať a posilňovať masmédiá zriadením nezávislých spravodajských agentúr, aby umožnili všetkým ľuďom prístup k informáciám, ktoré nepodliehajú cenzúre a sú kultúrne objektívne. Verejným odsúdením závažných zločinov, ako sú vraždy a väznenie novinárov, UNESCO taktiež plní úlohu kontrolného orgánu pre slobodu tlače.

55. Zmena get na vhodné ľudské osídlenia – Mestá sú teraz domovom polovice ľudstva. Sú centrom pre veľkú časť národnej produkcie a spotreby – ekonomických a sociálnych procesov, ktoré vytvárajú blahobyt a možnosti. Ale sú aj miestom chorôb, trestných činov, znečistenia a chudoby. V mnohých mestách, najmä v rozvojových krajinách, obyvatelia get tvoria viac ako 50 % populácie a majú malý alebo žiadny prístup k úkrytu, vode a hygiene. UN-HABITAT, s viac ako 150 technickými programami a projektmi v 61 krajinách na celom svete spolupracujú s vládami, miestnymi autoritami a mimovládnyimi organizáciami na inovatívnych riešeniach pre mestá. Tieto zahŕňujú poskytnutie bezpečnosti pre mešťanov, postupne využívaný ako katalyzátor pre investície pre ubytovanie chudobných a základné potreby.

56. Zlepšovanie globálnych poštových služieb – Svetová poštová únia (UPU) je hlavným fórom pre spoluprácu medzi poštovými doručovateľskými službami vo svete. Pomáha zabezpečiť interkontinentálnu sieť najmodernejších služieb a produktov. Stanovuje pravidlá pre poštovú doručovateľskú prepravu, dáva odporúčania ako stimulovať rast objemu zásielok a zlepšovať kvalitu služieb poskytovaných zákazníkom. Poštové doručovateľské služby UPU v 190 členských krajinách tvoria najväčšiu sieť fyzického poštového rozosielania vo svete a ročne spracujú vyše 430 miliárd zásielok.

57. Zavádzanie zdokonalených poľnohospodárskych metód a znižovanie nákladov – Reformná politika a miestna spolupráca podporovaná Organizáciou pre výživu a poľnohospodárstvo vedú k lepším výnosom. Napríklad - Ázijskí pestovatelia ryže priamo ušetrili každý rok viac než 50 miliónov amerických dolárov na výdavkoch za pesticídy a ich vlády ušetrili každý rok viac než 150 miliónov amerických dolárov znižujúc dotácie na pesticídy. Obmedzenie používania pesticídov v poľnohospodárstve prinieslo úžitok taktiež v oblasti zdravia a životného prostredia, ktorý sa odhaduje na viac než 10 miliónov amerických dolárov na rok.

58. Presadzovanie práv ľudí s handicapom – OSN bolo na cele boja za úplnú rovnocennosť pre ľudí s handicapom. Podporuje ich pri začlenení do spoločenského, ekonomického a politického života. OSN dokázala, že aj ľudia s handicapom sú súčasťou spoločnosti a pripravuje koncept prvej konvencie na celosvetové zlepšovanie ich práv a dôstojnosti.

59. Zlepšovanie globálnej telekomunikácie – Medzinárodná Telekomunikačná Únia spojila vlády s priemyslom, aby rozvíjala a koordinovala prevádzku globálnej telekomunikačnej siete a služieb. Koordinuje spoločné využívanie rádiového spektra, podporuje medzinárodnú spoluprácu pri pridelení satelitných orbít, pracuje na zlepšení telekomunikačnej infraštruktúry, dohodla kritéria, ktoré zaručia neprerušovanú interkomunikáciu obrovského množstva komunikačných systémov. Od širokopásmového internetu po najnovšie generácie bezdrôtových technológií, od námorných a leteckých navigačných systémov po rádioastronómiu a družicovú meteorológiu, od telefónnych a faxových služieb po televízne vysielanie a siete budúcej generácie. ITU jednoducho pomáha svetu komunikovať. Vďaka jej práci telekomunikácie prerástli do biliónového priemyslu.

60. Zlepšovanie kritickej situácie pôvodného obyvateľstva – OSN poukazuje na nespravodlivosť dopustenej na 370 miliónoch pôvodného obyvateľstva, ktoré žije vo vyše 70 krajinách a ktoré patrí medzi najviac znevýhodnených a zraniteľných ľudí na svete. 16 – členné Parlamentné fórum pre záležitosti pôvodných obyvateľov, zriadené v roku 2000, pracuje na zlepšovaní ich situácie. Pomáha im rozvíjať ich kultúru a vzdelanie, zlepšuje ich prostredie, zdravie a podporuje ich ľudské práva.